

Շուշանին ի գիրկ
 Յօղեալ անուշիկ,
 Օ որ շիթ առ շիթ թափէ այգուն,
 Լալ յիշատակն եւ քաղցրութիւն են
 {մընայուն : —
 Լորդեօք ի սփիւռքս բընութեան
 Բզձից իցէք դուք թարգման .
 Եթէ ի ձեր դաշնակ անմեղ
 Սերառնու Տէր ի բնութենէ զձեռն
 {իւր ահեղ,
 Յարսիւոյն օթոց մինչ լուսալիւր
 Գայ ի վանել այգուն զերկիր .
 Թէ ըզկարիս տիեզերաց
 Պա առաւօտինըս ըզերձէք ձայն մաղ
 {թանայ,
 ()ն փոյթ յաղերս, թըռչնեկիկք,
 Եւ փափկագոյն մընջեսջիք .
 Տէր, դու նիրհելոյն,
 Տացես արթնութիւն .
 Եկանն արեւու
 Բզող լուսատու,
 Եւ ընդ ամէն բիբ
 Հար ըզնորուն տիպ .
 Տուր 'հանուրց հազագ
 Բարբառ ներդաշնակ,
 Օ անգակին ըզգանգ,
 Յանձաւս արձագանգ,
 Ստոց շըշընջիւն,
 Եւ հողմոց հընչիւն .
 Գետոց տուր հոսանս,
 Ծովուն ըզբօսանս,
 Յառագաստն հողմիկ,
 Եւ ցանցին որսիկ :
 Ենդաստանաց տուր
 Եւ խաշին ըզջուր,
 Ս'ի պերճ սահանաց
 Դիցես ըսպառուած .
 Ծառոյն տուր սաղարթ
 Եւ բուրումն ի վարդ,
 Թայր ի մանուշակ
 Եւ ջուր անուշակ .
 Յորենին ըզքիստ
 Եւ բըրլոց ըզնիստ,
 Ծըմակին ըստուեր
 Եւ բոց ի լսպտեր :
 Ս'ի թողուր ըզբոյն
 Ենձայն ընդ այգուն,
 Հիւղին՝ հանգոյն տան

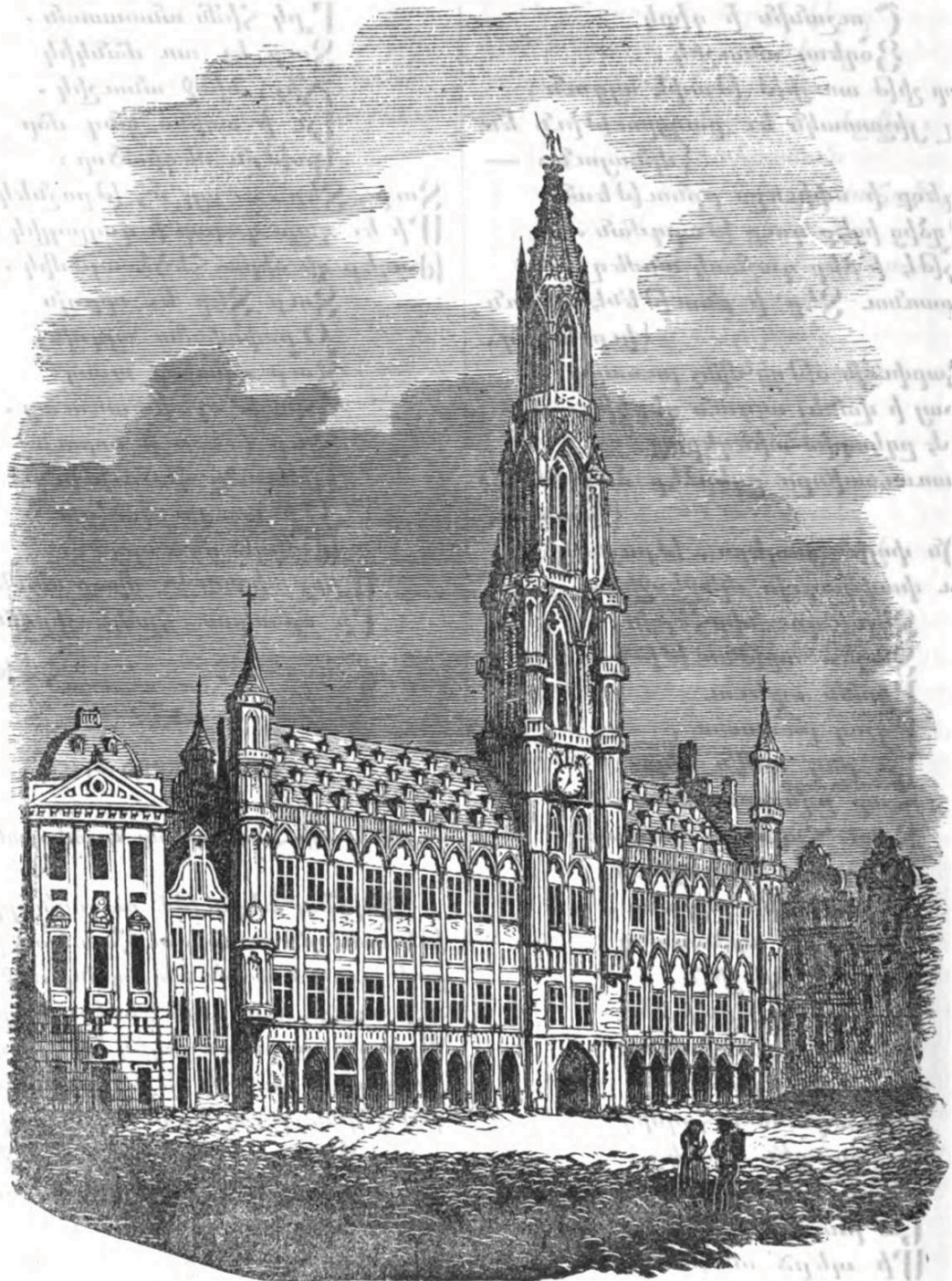
Լորկ հիմն անտատան .
 Տուր եւ առ մանկիկ
 Շիւ, նինջ անուշիկ .
 Եւ ի ստինս անդ մօր
 Կաթըն մեղրածոր :
 Տուր, Տէր . . . այլ ո՛հ թըռչնեկիկք,
 Ս'ի եւ զայս գողտր ի դայլայլիկ . . .
 Թողէք զի սիրտ հեծէ այժմիկ .
 Տուր Տէր եւ որբոյն
 Օ ըսփոփանս այգոյն,
 Տուր արտօսը աչաց
 Վնացս՝ սրտին առուաց .
 Տուր թեւս ի նորուն
 Ենմունչ հեծութիւն,
 Օ ի առ քո գահոյս
 Թափէ մեծայոյս,
 Ս'ինչ սիրտն եւ միտք անմեկին
 Եւ սընարաւ հըսկէ շիրմին :

Հ. Խ. Գ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պրիսեյի Հասարակաց Ժողովարանը :

Պեճիոյ տէրութե քաղաքները գրե-
 թէ ամենքն ալ ճոխ ու հոյակապ շէնքե-
 րով զարդարուած են, որոնց մէջ ամե-
 նէն աւելի ճոխ և մեծաշէն քաղաքն է
 Պրիսեյը, որ աս գեղեցիկ երկրիս մայրա-
 քաղաքն է, և ինչ որ մայրաքաղաքի մը
 զարդ կրնայ ըլլալ՝ իր մէջը բովանդակած
 ունի : Պրիսեյի պատմութե մէջ զար-
 մանալի յարմարութիւն մըն ալ կը նշա-
 նակեն Եօթը թուոյն վրայ : Եթե՛նօք այս
 մայրաքաղաքս Եօթը փառաւոր պալատ
 ունէր, որոնք Եօթը երկեւրի ազնուական
 ցեղերու էին, որ տէրութեան մէջ մեծ
 ազդեցութիւն ունէին . նոյնպէս Եօթը
 մեծ հրապարակ կը գտնուին աս քաղ-
 քիս մէջ ու իրեք անգամ Եօթը աղբիւր .
 և Եօթը գլխաւոր դուռ ունի . Սէն գե-
 տին ակունքը քաղքէն Եօթը մղոն հե-
 ուր կը բղխէ . նոյնպէս Եօթը հատ են
 քաղքին գլխաւոր հոյակապ եկեղեցի-
 ները, որոնք նոյնչափ ալ ժողովրդապե-
 տութիւն կը բաժնեն զքաղաքը . և զար-
 մանալի դիպուած մ'ալ կը պատմուի,

Պրիշսեղի Հասարակաց ժողովարանը :

որ հին արքունի պալատը եօթը թափա-
 ւորաց իջևան եղած է , որոնց անուանց
 ցուցակն աշակատելու արժանի է . Վա-
 րդուս Ե . իր որդին Փիլիպպոս Բ , որ
 նոյն ատենը Վեպուլսոյ թափաւոր էր .
 Մաքսիմիլիանոս Պոհեմիոյ թափաւո-
 րը , Սենկարիոյ թափուհին , Գունուզի
 թափաւորը , Կիպրոսի թափաւորը և
 Երուսաղէմայ թափուհին :

Բայց աս պալատս որ շատ հին շէնք

էր , 1731^{ին} մեծ հրդեհ մը պատահե-
 լով՝ բոլորովին այրեցաւ , ուրիշ շատ է .
 րեւելի շէնքերով մէկտեղ . որոնց կարգ
 է նաև քաղքիս Հասարակաց ժողովա-
 րանը , որ նոյն հրդեհին միջոցը ըս
 բաղդի ազատելով՝ ինչուան հիմա կան
 գուն կեցած է :

Բայ շէնքս մեծ հրապարակին վրայ
 է և հիմը 1380^{ին} դրուած է և բոլոր
 վին լմնցած է 1442^{ին} , բայց այսչափ մի

Յոցին մէջ, մանաւանդ սկզբան 20 տարիի չափ գործքին շինութիւնը 'ի կախ մնացած է : Ինչպէս որ պատկերին մէջէն կը տեսնուի, աս շէնքս ընդարձակ քառակուսի կրկնայարկ պալատ մի է և երդիքը բոլոր շէնքին բարձրութեանը չորրորդ մասն է : Եւ տեղը մեծ դրան շարունակութեամբը գոթացի ոճով աշտարակ մը կը բարձրանայ շատ գեղեցիկ ու զարդարուն ճարտարապետութեամբ . բարձրութիւնն է 364 ոտք, ուսկից մէկ նայուածքով բոլոր քաղքին ու շրջակայ դաշտորէից հիանալի տեսարանը կը տեսնես :

ԲՆԱԿԱՆ ԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

ԲՆԱԲԱՆՈՒԹԻՒՆ

Զերմոսթիան¹ :

Եստի ու ջերմութիւնը այնչափ իրարու հետ միացեալ են, որ շատ բնաբանք կը սեպեն որ ջերմութիւնն ու լոյսը կրակին երկու այլ և այլ աստիճաններն են : Եւնք զանց կ'առնենք այն խնդիրը՝ թէ արդեօք իրապէս երկու զատ զատ ազդեցութիւն ունեցող սկզբունքներ են այս լոյսն ու ջերմութիւնը . բայց շատ անգամ կը տեսնենք որ ջերմութիւնը լուսէն կը բաժնուի . ինչպէս որ Հէրշելի հետաքրքրական փորձերէն մէկն ալ յայտնի կը ցուցնէ : Հէրշել քննեց տեսալ՝ որ երբոր ջերմութիւնն ու լոյսը արեւուն ճառագայթներէն առաջ գան, ջերմութիւնը լուսէն աւելի քիչ բեկեկմունք կը կրէ : Եւ ասն զի երբոր հատուածակողմով գունաւոր ճառագայթները իրարմէ բաժնեց, տեսաւ որ տաքութեան աւելի բարձր աստի-

ճանը գունաւոր պատկերէն անդին ինկաւ, կարմիր ճառագայթներէն քիչ մը հեռու . և զիտենք որ կարմիր ճառագայթները ուրիշ ամէն ճառագայթներէն աւելի քիչ բեկեկմունք կը կրեն, որ է ըսել իրենց ուղղութեանէն շատ չեն խոտորիր : Եւ փորձը շատ դժուարին փորձերէն է . վասն զի այնչափ կատարեալ պիտի ըլլայ ջերմաչափը, որ իմացուի թէ ջերմութեան ինչ տարբերութիւն կ'ըլլայ գունաւոր պատկերին մէջ և անկէյ դուրս . վասն զի պիտի գիտնանք որ ջերմութիւնը բոլորովին լուսէն զատուած չէ . վասն զի ամէն գունաւոր ճառագայթներն ալ մէյմէկ քիչ ջերմութիւն ունին . միայն բոլոր ջերմութիւնն ալ այնպէս չբեկեկիր՝ որ գունաւոր պատկերին վրայ բաժնուած ըլլայ : Եւ փորձը տեսնալէն ետեւ կրնանք ըսել թէ ջերմութիւնը լուսոյ մէկ հանգամանքն է : Եւ այց 'ի վերայ այս ամենայնի դեռ ոչ մէկ կողմը և ոչ մէկալ կողմը կրնայ հաստատուիլ . ոչ թէ ջերմութիւնն ու լոյսը զատ զատ բաներ են, և ոչ թէ ջերմութիւնը լուսոյն մէկ հանգամանքն է : Ինչպէտ և Ելլոնի իտալացի բնաբանին ջերմութեան վրայ բրած գեղեցիկ ու հանճարաւոր փորձերը շատ բնաբաններ համոզեցին ըսելու թէ երկու այլ և այլ բաներ են :

Եւ ան գոյացութիւններ որ լոյսը անցողական կերպով հետերնին կրնայ միանալ . և այս տեսակ երևոյթը փոփոխութեան կ'ըսուի : Եւ մարմիններն որ այս յատկութիւնն ունին, թէ որ առաջ արեւուն ճառագայթից մէջը դրուին՝ մութ տեղը լուսաւոր կ'երևան : Փոստերայն, մեղուսայ ըսուած ծովային կենդանին, քանի մը տեսակ ծովային խեցեմորթներ, ցամաքային կենդանեաց ոսկերոտիրը, ծովու ձկներու միսը, մարմարիոնը, փտած փայտը, տեսակ տեսակ հողային բաղադրութիւններ, զանազան աստիճան փոսփորականութեան կրնան ունենալ :

Եւ լոյսը այլ և այլ բնաբանական փոփոխութիւններ առաջ կրնայ բերել .

¹ Եւ այժմ Բերմոսթիան անուանեցինք չէ տաքութիւնն որ կը գտնուի, հապա այս տաքութեան զգացման պատճառը, մինչև որ մեր ուսումնականք միարանին թէ Calorique կամ Calorie եւրոպական բառին տեղ ինչ պէտք է գնենք . Բերմոսթի կամ Բերմոսթի ըսելը գուցէ անտեղի չէ . Բերմոսթի չենք ըսեր, որովհետեւ ուրիշ գաղափար բացատրելու գործածուած է :